

О. В. Решетар

старший викладач кафедри англійської філології
факультету іноземної філології
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна

СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ США (НА МАТЕРІАЛІ ІНАВГУРАЦІЙНОЇ ПРОМОВИ ДЖО БАЙДЕНА)

Анотація. Стаття присвячена дослідженню політичного дискурсу, зокрема жанру інавгураційної промови. У статті узагальнені теоретичні положення щодо визначення поняття «політичний дискурс», запропоновано власне бачення підходу до тлумачення даного терміну. Проаналізовано особливості вживання стилістичних засобів в інавгураційній промові Джо Байдена. Актуальність дослідження визначається відсутністю тотожного розуміння поняття політичного дискурсу та необхідністю вивчення стилістичної забарвленості одного з ключових його жанрів – інавгураційної риторики. Важливою є систематизація підходів до тлумачення ключового поняття та здійснений лінгвостилістичний аналіз інавгураційної промови новообраного президента США.

Ключові слова: політичний дискурс, стилістичні засоби, інавгураційна промова, лінгвопрагматика.

Постановка проблеми. Суспільне життя сьогодення характеризується значним впливом базових домінуючих факторів, серед яких одним із ключових є політичний процес, адже політика – це явище, з яким ми стикаємося кожного дня. Зацікавленість політичними подіями, зокрема політичною комунікацією, стрімко зростає, особливо в країнах з історично потужним інститутом державної влади.

Політичний дискурс – одне із центральних понять політичної лінгвістики, є надзвичайно складним комунікативним явищем. Цілком зрозуміло, що дослідження політичного дискурсу відбувається науковцями з точки зору різних дисциплін: політології, філології, соціології, психології та ін., що впливає на відсутність єдиного узгодженого розуміння даного явища. Важливо зазначити, що досі немає уніфікованого підходу та методології вивчення політичного дискурсу.

Аналіз досліджень. О. Алтунян розглядає політичний дискурс як сукупність політичних текстів та усних виступів, обмежених рамками соціуму й часу [1, с. 6]. О. Шейгал виокремлює три підходи до аналізу політичного дискурсу: описовий, критичний і когнітивний [5, с. 17–18]. Т. ван Дейк аналізує дискурс з точки зору використання мови як засобу влади і соціального контролю [6].

Н. Кондратенко виокремлює комунікативно-дискурсивний принцип аналізу політичного дискурсу, підрозділяючи його на три підходи: комунікативний, дискурсивний і лінгвопрагматичний. Дискурсивний підхід вирізняє параметри утворення та функціонування політичного дискурсу (театральності, ритуальності тощо), а також аналіз різних типів дискурсу, що співвідносяться із політичним. Лінгвопрагматичний підхід, на думку Н. Кондратенко, полягає у вивченні комунікативних стратегій, тактик та поведінки в політичному спілкуванні [4].

На нашу думку, найраціональнішим є когнітивний підхід, адже він як описує використані одиниці мови, так і дозволяє аналіз моделювання структур свідомості учасників політичної комунікації завдяки фреймам і концептам, метафоричним моделям і стереотипам, одночасно даючи тлумачення зв'язку мови й ідеології.

Отже, незважаючи на значну зацікавленість вивченням даного явища, актуальність дослідження визначається відсутністю тотожного тлумачення поняття політичного дискурсу та необхідністю вивчення стилістичної забарвленості одного з ключових його жанрів – інавгураційної риторики.

Мета статті – зробити огляд сучасних досліджень політичного дискурсу за ключовими теоретичними параметрами, проаналізувати інавгураційну промову Джо Байдена як яскраву репрезентацію політичного дискурсології США з точки функціонального вживання стилістичних засобів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інавгураційна промова – один з найвагоміших прикладів політичного дискурсу, що характеризується прагматичною націленістю на формування та маніпулювання суспільною думкою населення, переконливе донесення командного політичного вектору та психо-емоційного зближення з нацією.

Стилістичні засоби відіграють одну з найважливіших функцій у політичній дискурсології сьогодення. Слід зауважити, що в наш час майже всі політики, безвідносно до національної приналежності та незалежно від жанрової специфіки висловлювання, вдаються до різноманітних стилістичних прийомів задля надання виразності та підсилення ефекту сказаного, маючи на меті вплив на слухача, спонукання його до діяльності, пропаганду думок і поглядів, зрештою, формування громадської думки, використовуючи при цьому цілий сплав різноманітних троп. Інавгураційна промова є одним з найбагатіших жанрів у цьому аспекті, адже за своєю формою вона характеризується врочистістю, духовно-ідеологічною піднесеністю та ритуальністю.

Використання палітри образно-стилістичних засобів сприяє створенню образу та іміджу політичного діяча, з одного боку, а також надає промові виразності, емоційності та переконливості, що сприяє емоційно-естетичному впливу на реципієнтів, з іншого.

Використання метафори є одним з найпопулярніших засобів, що історично використовують політики у своїх промовах, Джо Байден не є виключенням.

A once in a century virus that silently stalks the country had taken as many lives in one year as in all of World War Two [7]. У наведеному прикладі Джо Байден наголошує на надзвичайних масштабах шкоди, завданої пандемією, зазначаючи дуже високий рівень смертності від COVID 19 у США, що перевищив кількість жертв у роки Другої світової війни.

У наступному прикладі: *Through a crucible for the ages, America has been tested... America has risen to the challenge* [7] новообраний президент нагадує співвітчизникам ті нелегкі часи, які довелося пережити американцям, ті випробовування долі, які трапились на шляху сторічного розвитку країни. Але, незважаючи на безперечний негативний вплив на суспільство, сприймається як випробовування, яке тільки загартувало націю.

Метафора: *... if we open our souls instead of hardening our hearts, if we show a little tolerance and humility...* [7] має негативну конотацію. Цим висловом Джо Байден хоче підкреслити неправильність байдужого ставлення. Президент вказує на важливість збереження загальнолюдських цінностей, не зважаючи на всі труднощі чи негаразди.

У своїй інавгураційній промові Джо Байден доволі часто використовує епітети. Як зазначає І.В. Арнольд, за допомогою епітетів передаються емотивні та експресивні конотації, тобто ставлення мовця до того, що ним зазначається [2, с. 32].

У даному прикладі конотація епітету є негативною: *Our history has been a constant struggle between the American ideal, that we are all created equal, and the harsh ugly reality that racism, nativism and fear have torn us apart* [7]. Зазначаючи ті віхи, які країні довелося пережити, перебуваючи в постійній боротьбі між ідеальною картиною рівності та єднання, закарбованої Батьками Засновниками, та проявами расизму та агресії, що почали розривати країну нещодавно, президент чітко підкреслює неприйнятність останнього, добираючи такі лексеми як *ugly*.

Наступний приклад несе позитивну оцінку американського суспільства загалом та ставлення до життя зокрема: *As we look ahead in our uniquely American way, restless, bold... and set our sights on a nation we know we can be and must be...* [7]. За допомогою епітета голова держави підкреслює своє надзвичайно позитивне ставлення до американської нації, характеризуючи співгромадян як хоробрих та небайдужих людей.

В інавгураційній промові Джо Байдена зустрічаються паралельні конструкції. Відповідно до Л.П. Єфімова, головна функція даного стилістичного прийому полягає в переконанні аудиторії [3, с. 80]: *... we can do great things, important things. We can right wrongs, we can put to work in good jobs, we can teach our children in safe schools. We can overcome the deadly virus, we can rebuild work, we can rebuild the middle class and make work secure, we can secure racial justice and we can make America one again force for good in the world* [7]. Численне повторення конструкції *we can* робить висловлювання президента більш переконливими. В аудиторії не виникає жодних сумнівів, що все так і станеться, всі обіцянки будуть виконані, всі наміри будуть реалізовані, всі плани будуть втілені у життя.

Ще одним стилістичним прийомом, яким доволі часто користався президент було порівняння: *I know speaking of unity can sound to some like a foolish fantasy these days...* [7]. Цим висловом голова держави натякає на можливе несприйняття певними громадянами його амбітної, але цілком логічної та зрозумілої мети об'єднати країну, загасити полум'я ворожнечі, люті, ненависті та непорозуміння, що спалахнуло між певними верствами населення США.

У наступному прикладі Джо Байден окреслює місію США на суспільно-політичній світовій арені: *That America secured liberty at home and stood once again as a beacon to the world* [7]. Застосовуючи

порівняння «*beacon to the world*», голова держави наголошує на винятковій важливості тієї ролі, яку його країна відіграє у світі.

Використання персоніфікації у промові Байдена є доволі частотним явищем: *A cry for survival comes from the planet itself, a cry that can't be any more desperate or any more clear now* [7].

У наведеному прикладі «а сгу» позначає неприйнятний екологічний стан навколишнього середовища, кричущі потреби у зміні ставлення людства до нашої планети загалом. Натякаючи на відміні указу президента Трампа про вихід з Паризької кліматичної угоди, Джо Байден використовує даний стилістичний засіб задля підсилення ефекту масштабності катастрофи.

Наступний приклад: ... *we face anger, resentment and hatred. Extremism, lawlessness, violence, disease, joblessness and hopelessness* [7]. Новообраний президент описує всі іпостасі зла, з яким доводиться боротися та протистояти країні, наголошуючи на тому, що якими би лютими та всеосяжними проблемами не були, американцям вдасться подолати все за умови інтегральної єдності нації, що є єдиною безсумнівною запорукою успіху.

У своїй інавгураційній промові президент використовує стилістичний засіб, який не є типовим для будови англійського речення – це інверсія: *And over the centuries through storm and strife in peace and in war we have come so far. But we still have far to go* [7].

With unity we can do great things, important things [7].

In each of our moments enough of us have come together to carry all of us forward and we can do that now [7].

У зазначених прикладах інверсія застосовується задля підсилення емотивності висловлювання та досягнення більшого психологічного впливу на широку аудиторію.

Доволі частотними є випадки вживання у промові антитези: *We must end this uncivil war that puts red against blue, rural versus urban, conservative versus liberal* [7]. Цим Джо Байден декларує своє прагнення поставити кінець одвічному суперництву демократів та республіканців, що читається у зазначенні протиставлення партійних кольорів: червоного та блакитного та територій, що історично підтримують одну з партій-суперників: урбаністичних прихильників демократів та мешканців менш густонаселених територій, що вже поколіннями вболівають за республіканців.

Ще декілька прикладів вживання даного стилістичного засобу: *And together we will write an American story of hope, not fear. Of unity not division, of light not darkness* [7].

To all those who supported our campaign, I am humbled by the faith you placed in us. To all those who did not support us, let me say this... [7].

Наступним стилістичним засобом, що зустрічається у промові президента Байдена, є метонімія, що також може розглядатись як персоніфікація: *America will carry on.... America secured liberty at home and...* [7].

У наведених вище прикладах Джо Байден апелює до всього американського народу. Все, що зазначає президент, стосується не однопартійців, представників бізнесової еліти, провладних кіл чи істеблішменту, а народу загалом та кожному громадянину США зокрема. Функція даного виразу – створення образу єдності нації.

Характерним для виступу президента було звернення до алузій, задля створення зрозумілого, логічного зв'язку між щойно зазначеним та вже відомими образами та явищами: *Through civil war, the Great Depression, World War, 9/11, through struggle, sacrifice, and setback, our better angels have always prevailed* [7].

I have just taken a sacred oath each of those patriots have taken. The oath first sworn by George Washington [7].

Висновки. Таким чином, уживання стилістичних засобів є інтегральною частиною політичного дискурсу загалом та інавгураційних промов зокрема, яскравим прикладом останніх слугує промова новообраного президента США Джо Байдена. Президент використовує значну кількість троп, відходячи від нейтрального способу донесення інформації, задля підсилення ефекту висловлювання, посилення емоційно-естетичного впливу на аудиторію, задля формування яскравого образу та картини, що закарбується в пам'яті реципієнтів на тривалий час.

Отож на основі інавгураційної промови Джо Байдена, можна підсумувати, що використання стилістичних засобів у політичній риторичі є доволі частотним явищем, особливо популярним серед політикуму є уживання метафори, метонімії персоніфікації, епітетів, антитези та паралельних синтаксичних конструкцій, що носить чіткий прагматичний характер.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алтунян А.Г. Анализ политических текстов. Курс лекций: Учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по направлениям и спец. «Политология», «Журналистика», «Связи с общественностью», «Юриспруденция» Москва : Логос, 2006. 383 с.

2. Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка. Москва : Просвещение, 1990. 300 с.
3. Ефімов Л.П. Стилiстика англiйської мови. Вінниця : Нова книга, 2004. 240 с.
4. Кондратенко О.Ю. Геополітика: сутність феномену та його еволюція. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Філософія. Соціологія. Політологія. Вип. 4.2015. С. 98–107.*
5. Шейгал. Е.И. Семиотика политического дискурса. Москва : Гнозис, 2004. 325 с.
6. Van. Dijk T. A. From Text Grammar to Critical Discourse Analysis. URL : <http://www.discourse-in-society.org/teun.html> (дата звернення: 11.04.2021).
7. Inaugural Address by President Joseph R. Biden, Jr. URL : <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/01/20/inaugural-address-by-president-joseph-r-biden-jr/> (дата звернення: 11.04.2021).

О. В. Решетар. Стилистические средства в политическом дискурсе США (на материале инаугурационной речи Джо Байдена). – Статья.

Аннотация. Статья посвящена исследованию политического дискурса, в частности – жанра инаугурационной речи. В статье обобщены теоретические положения относительно определения понятия «политический дискурс», предложено собственное виденье подхода к толкованию данного термина. Проанализированы особенности употребления стилистических средств в инаугурационной речи Джо Байдена. Актуальность исследования определяется отсутствием тождественного определения понятия политического дискурса и необходимостью изучения стилистической окраски одного из ключевых его жанров – инаугурационной риторики. Важным является систематизация подходов к толкованию ключевого понятия, осуществлен лингвостилистичный анализ инаугурационной речи новоизбранного президента США.

Ключевые слова: политический дискурс, стилистические средства, инаугурационная речь, лингвопрагматика.

O. Reshetar. Stylistic means in the political discourse of the USA (on the material of the Inaugural Address by President Joseph R. Biden). – Article.

Summary. The article is devoted to the study of political discourse, in particular the genre of inaugural speech. The article summarizes the existing definitions of the concept of «political discourse», providing the individual approach to the interpretation of the abovementioned term. The attempt has been made to analyze the peculiarities of the use of stylistic means in the inaugural speech of Joe Biden. The relevance of the study is determined by the lack of the unified interpretation of the concept of political discourse and the arising importance to study the stylistic coloring of one of its key genres – inaugural address. An important contribution lies in the systemization of the approaches to the interpretation of the key concept and the linguostylistic analysis of the inaugural speech of the newly elected President of the United States.

Key words: political discourse, stylistic means, inaugural address, linguopragmatics.